

Autystycznie uzdolnieni. Mamy historie!

W ramach akcji

Wspieramy **Mamy**

Organizator

Partnerzy

Raport z wyników badań wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych

Opracowanie merytoryczne badań:
Magdalena Marecka

Pytania ankietowe:
Katarzyna Tomiak, Sebastian Cycuła

www.autyzm.zgora.pl/historie

Spis treści

Tytułem Wstępu	3
Metodyka.....	4
Opis badanej populacji.....	5
Doświadczenie.....	8
Postawy.....	11
Wiedza.....	18
Dostęp do informacji.....	22
Ewaluacja projektu.....	24

Tytułem wstępu

W 2007 roku 9 spośród 122, w roku 2008 tylko 7 ze 125 projektów złożonych w ramach ogólnopolskiego konkursu dla organizacji pozarządowych, uzyskało dofinansowanie. Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym Dalej Razem, to laureat obu konkursów!

W tym roku w ramach drugiej edycji „AXA – Wspieramy Mamy”, SPOA Dalej Razem zrealizowało kampanię promującą wiedzę o autyzmie. Przedsięwzięcie o tyle nietypowe, iż techniki PR zostały zastąpione przez spotkania z żywymi ludźmi – z mamami dzieci autystycznych. Nie chcieliśmy przekonywać do tolerancji, przedstawiać referatów naukowych – opowiadaliśmy tylko to, co się wydarzyło w Ich życiu. Historie jakich wiele... w naszym Stowarzyszeniu, opowieści wyjątkowe... jak wszystkie autorstwa mam osób z autyzmem.

Wideoblog; opowiadania; audiobooki; spotkania z uczniami w szkołach i VIP'ami z Sulechowa, Świebodzina, Krosna Odrzańskiego i Żar; film „Nasz Autyzm”; to dokonania niemal trzydziestu matek w ciągu kilku miesięcy. Wszystko w ramach projektu „**Autystycznie uzdolnieni. Mamy historie!**”. Przedsięwzięcie zrealizowano w okresie od początku czerwca do końca listopada 2008 r.

Niniejszy raport to konsekwencja spotkań z uczniami czterech szkół ponadgimnazjalnych. Młodzież brała udział w trzygodzinnych warsztatach sensorycznych, dzięki którym „na własnej skórze” mogła poczuć chociaż przez chwilę, jak osoba z autyzmem odbiera świat. Uzupełnieniem warsztatów były dwugodzinne panele dyskusyjne na których uczniowie mieli okazję spotkać się i podyskutować z mamami osób z autyzmem. Warsztaty realizowano w grupach po ok. 25 osób, panel dyskusyjny gromadził wszystkich uczestników zaproponowanych przez nas zajęć w danej szkole. Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym Dalej Razem pragnie bardzo gorąco podziękować dyrekcjom szkół z którymi mieliśmy okazję współpracować. Otwartość, życzliwość i zaufanie z jakimi spotykaliśmy się w Sulechowie, Świebodzinie, Krośnie Odrzańskim i Żarach, umożliwiły nam realizację projektu w zaplanowanej formie.

Sebastian Cycała
prezes Stowarzyszenia Pomocy
Osobom Autystycznym
„Dalej Razem”

Metodyka

Nasze badania zostały przeprowadzone wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych na terenie byłego województwa zielonogórskiego. Te badanie było dwuetapowe. Pierwszy etap został przeprowadzony jeszcze przed uczestnictwem respondentów w projekcie. Celem pierwszego etapu było zdiagnozowanie wiedzy młodzieży o autyzmie. Narzędziem, które służyło diagnozie była ankieta składająca się z 7 pytań (pytania zamknięte oraz półotwarte) oraz trzy pytania metryczkowe. Drugi etap został przeprowadzony po uczestnictwie ankietowanych w naszym projekcie. Narzędziem była ankieta ewaluacyjna, która zawierała część pytań z poprzedniej ankiety, wzbogaconą o pytania, które pokazały ewaluację oraz ocenę projektu (pytania zamknięte, półotwarte oraz jedno pytanie otwarte). Udział młodzieży w projekcie oraz w badaniach nie był przymusowy. W pierwszym etapie badaniu zostało poddanych 189 osób, natomiast ankietę ewaluacyjną wypełniło 128 osób.

Wykaz szkół w których przeprowadzono badania:

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Sulechowie

Zespół Szkół Ogólnokształcących w Świebodzinie

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Krośnie Odrzańskim

I Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Prusa w Żarach.

Opis badanej populacji

W pierwszej części badań ankietowanych wzięło udział 189 osób, w tym 49 (26%) osób w wieku 16 lat, 104 (55%) osoby w wieku 17 lat, 31 (16,4%) osób w wieku 18 lat oraz 5 (2,6%) osób w wieku 19 lat. W grupie badanych osób znalazło się 145 kobiet (77%) oraz 44 mężczyzn (23%). W tym 45 (23,8%) osób pochodzi z miasta do 20 tys. mieszkańców, 42 (22,2%) z miasta 20-50 tys. mieszkańców oraz 102 (54%) mieszkańców wsi.

Ta część badań przeprowadzana była przed rozpoczęciem warsztatów w ramach projektu.

wiek	liczba	%
16	49	26%
17	104	55%
18	31	16,4%
19	5	2,6%
ogółem	189	100%

płeć	liczba	%
kobieta	145	77%
mężczyzna	44	23%
ogółem	189	100%

miejsce zamieszkania	liczba	%
miasto < 20 tys.	45	23,8%
miasto 20-50 tys.	42	22,2%
wieś	102	54%
ogółem	189	100%

Ankieta ewaluacyjna została przeprowadzona po uczestnictwie młodzieży w warsztatach oraz w panelu dyskusyjnym. Warsztaty miały na celu pokazać co czują, jak odbierają rzeczywistość osoby z autyzmem. Podczas panelu dyskusyjnego respondenci mogli podzielić się swoimi doświadczeniami z udziału w warsztatach. Przed dyskusją odtworzono film, którego bohaterem była osoba z autyzmem. W spotkaniu brali udział rodzice dzieci autystycznych ze stowarzyszenia „Dalej Razem”. Dzięki obecności rodziców młodzież uczestnicząca w warsztatach mogła poznać problem autyzmu bliżej.

W badaniach, które kończyły projekt wzięło udział 128 osób. W tym 40 (31,3%) osób w wieku 16 lat, 54 (42,2%) osoby w wieku 17 lat, 31 (24,2%) osób w wieku 18 lat oraz 3 (2,3%) osoby w wieku 19 lat. W grupie badanych osób znalazło się 96 kobiet (75%) oraz 32 mężczyzn (25%). W tym 34 (26,6%) osoby pochodzą z miasta do 20 tys. mieszkańców, 26 (20,3%) osób z miasta 20-50 tys. mieszkańców oraz 68 (53,1%) osób pochodzi ze wsi.

wiek	liczba	%
16	40	31,3%
17	54	42,2%
18	31	24,2%
19	3	2,3%
ogółem	128	100%

płeć	liczba	%
kobieta	96	75%
mężczyzna	32	25%
ogółem	128	100%

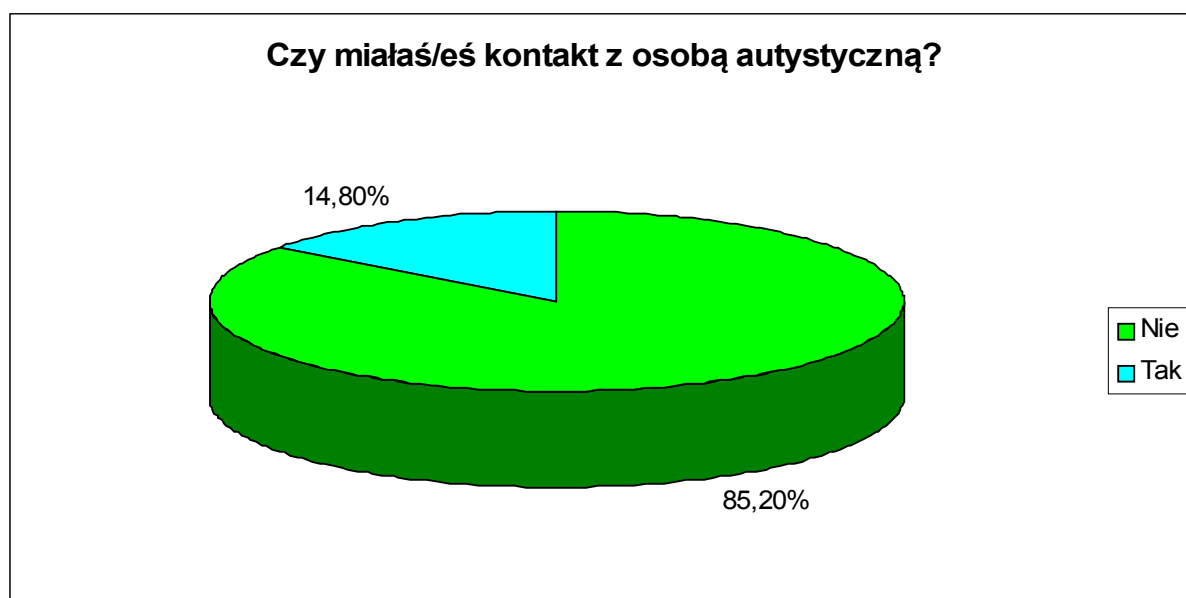
miejsce zamieszkania	liczba	%
miasto do 20 tys.	34	26,6%
miasto 20-50 tys.	26	20,3%
wieś	68	53,1%
ogółem	128	100%

Zainteresowanie projektem przerosło nasze oczekiwania. Zainteresowanej młodzieży, która chciała zapisać się na projekt było bardzo dużo. Młodzież ciekawiło jak żyją, co czują dzieci z autyzmem. Jak widać ze statystyk przeciętnym uczestnikiem projektu była dziewczyna mieszkająca na wsi. Przewaga kobiet w udziale w projekcie może świadczyć o tym, że kobiety z reguły częściej wybierają licea ogólnokształcące a mężczyźni zazwyczaj szkoły techniczne. Większe zainteresowanie kobiet projektem może również wynikać z uwarunkowań psychicznych jak i kulturowych. Można spojrzeć na takie zawody jak nauczyciel czy osoba pracująca z ludźmi niepełnosprawnymi – są to często kobiety.

Jeśli chodzi o obszar zamieszkania to najbardziej reprezentatywnym obszarem była wieś. Może to zadziwiać ponieważ powszechnie przyjęto fakt, że młodzież ze wsi ma utrudniony dostęp do edukacji. Choć jak widać z przeprowadzonych ankiet bardzo dużo osób mieszkająca na wsi poszła do szkół średnich. Można tylko przypuszczać, że młodzież ze wsi chętniej zgłasza się do wzięcia udziału w projekcie niż jej koledzy z miasta. Można wywnioskować zatem o większej wrażliwości młodzieży zamieszkałej na wsi. Możliwe, że na wsi można przez brak anonimowości częściej spotkać się z niepełnosprawnością.

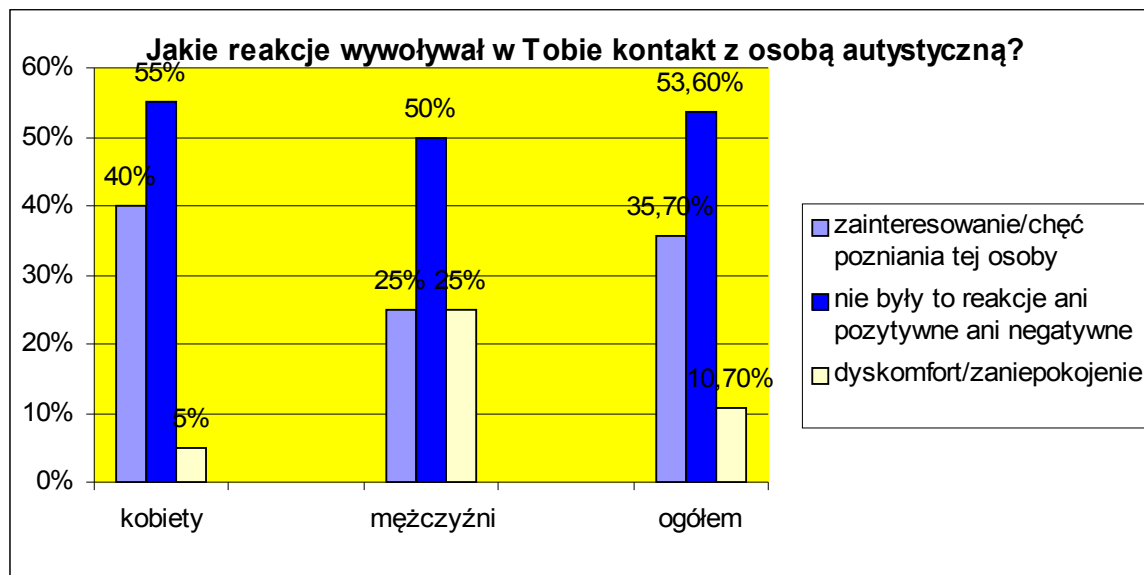
Doświadczenie

Respondentów jeszcze przed rozpoczęciem projektu zapytano czy mieli kontakt z osobami autystycznymi. Z ankiety wynika, że 161 osób (85,2%) nie miało kontaktu z osobą autystyczną natomiast tylko 28 osób (14,8%) wśród badanej młodzieży miała styczność z osobą autystyczną.

Jest to bardzo mało. Biorąc pod uwagę, że autyzm w Polsce nadal jest przypadłością mało znaną. Autyzmu nie widać na pierwszy rzut oka tak jak np. Zespołu Downa czy innej niepełnosprawności fizycznej. Na pierwszy rzut oka osoba z autyzmem wydaje się osobą zdrową. Zatem powyższe dane nie powinny nikogo dziwić. Brak kontaktu z taką osobą prowadzi do przekonania, że ta choroba mnie nie dotyczy, że jest to temat odległy. W Polsce autyzm jest nadal tematem tabu ponieważ może być nieakceptowany społecznie. Wynika to w dużej mierze z poczucia wstydu. Rodzice dzieci autystycznych często je izolują chcąc chronić je przed nieprzyjemnymi uwagami. Dlatego do naszego projektu zaprosiliśmy rodziców dzieci autystycznych.

Osoby, które miały styczność z osobą autystyczną poprosiliśmy o zaznaczenie w ankietach jakie odczucia temu towarzyszyły.

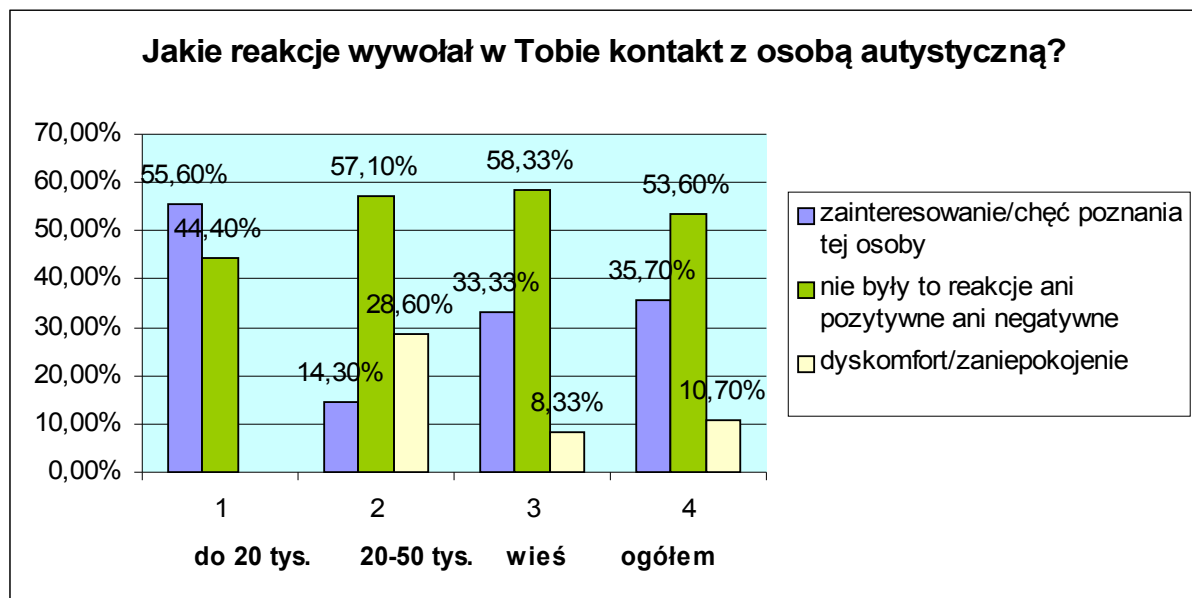
40 % kobiet wyraziło zainteresowanie i chęć poznania osoby autystycznej, wśród 55% kobiet nie było reakcji ani pozytywnej ani negatywnej. Dyskomfort oraz zaniepokojenie wyraziło tylko 5% respondentek.

25% mężczyzn wyraziło zainteresowanie poznaniem osoby autystycznej, 50% nie odczuło ani pozytywnej ani negatywnej reakcji. 25% mężczyzn poczuło zaniepokojenie oraz dyskomfort. Jak widać na wykresie mężczyźni czują większy dyskomfort w sytuacji gdy przebywają z osobą autystyczną oraz wykazują mniejsze zainteresowanie i chęć poznania takiej osoby.

Ogółem obecność osoby autystycznej nie wywołała ani pozytywnych ani negatywnych reakcji (53,6%).

Na pewno powinien cieszyć fakt, że bardzo mało osób zaznaczyło odpowiedź w ankiecie o poczuciu dyskomfortu oraz zaniepokojenia podczas spotkania z osobą autystyczną. Może to być mylne odczytanie wyników ankiety ponieważ badana młodzież mogła kierować się autocenzurą. Należy jednak docenić szczerłość osób, które zaznaczyły, że odczuwały uczucie dyskomfortu. Czasem

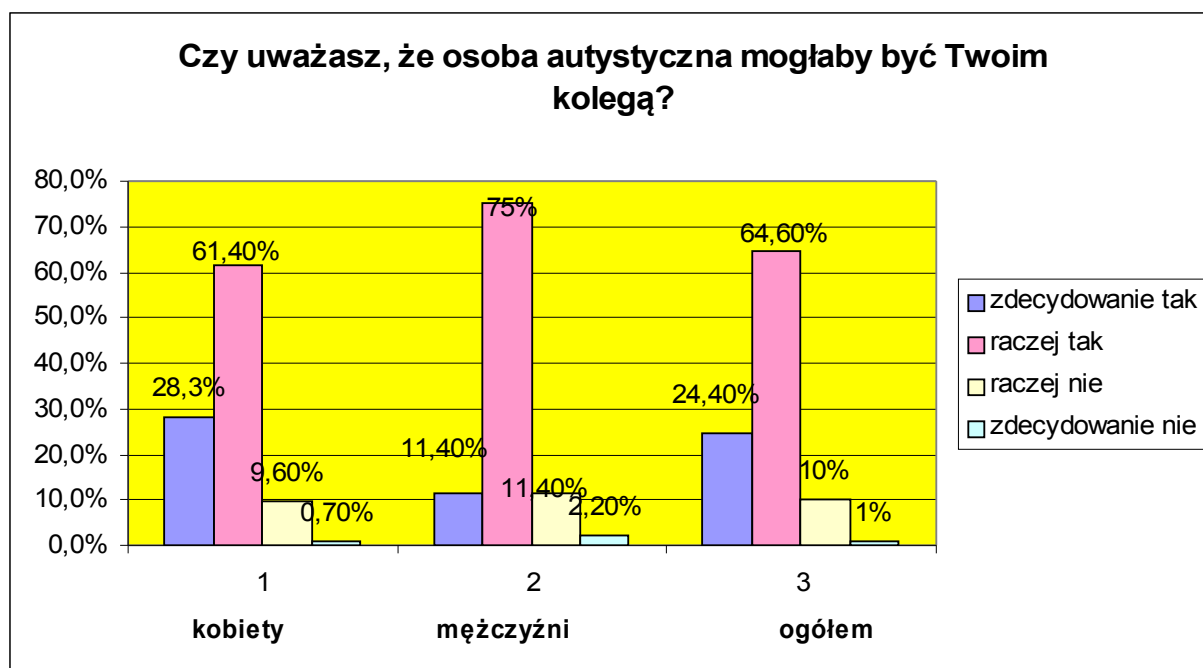
ciężko przyznać się do własnych odczuć szczególnie gdy są one negatywne w stosunku do pewnych osób, zaburzeń, kalectw, upośledzeń czy innych chorób. Wysoki procent mężczyzn, którzy wykazali chęć poznania osoby autystycznej może wynikać z faktu, że respondentów płci męskiej, którzy wzięli udział w projekcie było znacznie mniej niż respondentek.

Z powyższego wykresu wynika, że miejsce zamieszkania ma wpływ na kontakty respondentów z osobami autystycznymi. Zaobserwowano, że w mieście do 20 tys. mieszkańców, respondenci wykazują pozytywne nastawienie do osób z autyzmem. Najwyższy neutralny stosunek do spotkań z osobami z autyzmem deklarują mieszkańcy wsi (58,33%). Tylko 8,33% mieszkańców wsi czuje dyskomfort w kontakcie z osobą autystyczną. Zastanawiające jest na ile kontakt był przypadkiem a na ile świadomym wyborem. W ankietach ewaluacyjnych pytało dlaczego w ramach projektu nie było możliwości poznania osoby autystycznej. Bardzo ważne jest przygotowanie ludzi do takiego kontaktu. Stąd np. idea wolontariatu. Ważne jest użycie wiedzy teoretycznej w kontakcie z osobą autystyczną choć wiadomo, że teoria to jedno a praktyka to zupełnie co innego. Chodzi o to aby młody człowiek wiedział czego może się spodziewać po takim spotkaniu z autystykiem. Pozwoli mu to oswoić się z objawami tej choroby i uniknąć zaniepokojenia bądź dyskomfortu.

Postawy

Tolerancja dla innych ludzi jest bardzo ważna. W autyzmie ludzie mają problem w nawiązywaniu kontaktów międzyludzkich. Na początku jak i na końcu zadaliśmy naszym respondentom pytanie:

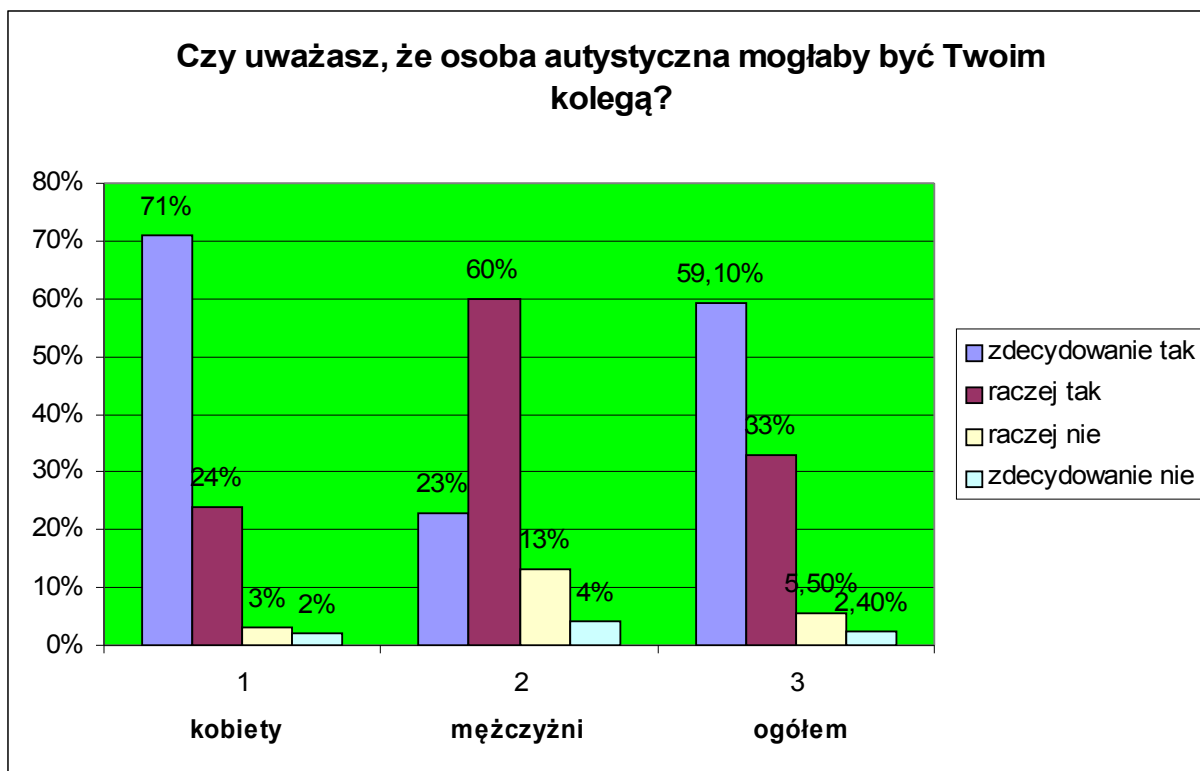

Jak widać z powyższego wykresu aż 89% ankietowanych zadeklarowało, że mogłoby zakolegować się z osobą autystyczną. Możemy zauważyć, że kobiety są bardziej zdecydowane na kontakt z autystykiem (28,3%) niż mężczyźni (11,4%). Mężczyźni są raczej umiarkowani (przewaga odpowiedzi raczej tak aż 75%). To pytanie było pytaniem w którym prosiliśmy o uzasadnienie swojego wyboru. Zacznę od analizy wypowiedzi kobiet, które w ankiecie zaznaczyły odpowiedź zdecydowanie tak. Kobiety swój wybór argumentowały m.in. takimi wypowiedziami : *Trzeba dać szansę takiej osobie, a dlaczego nie? Dla mnie to normalni ludzie nie oceniam ich po chorobie. Taka osoba nie jest gorsza od nas. Choroba ta nie przeszkadza mi. Dla mnie to normalni ludzie nie oceniam ich po chorobie. To normalna osoba, która ma*

uczucia. Jestem tolerancyjna „Wszyscy jesteśmy równi”. Te osoby warte są poznania. Trzeba się integrować, ale musiałabym wiedzieć jak postępować. To normalny człowiek. Uczyłoby mnie to szacunku. Tacy ludzie też potrzebują przyjaźni, nie należy ich izolować od społeczeństwa. Dałoby mi to nowe doświadczenie. Mam brata autystyka i wiem, że te osoby są bardzo miłe. Taka osoba niczym się od nas nie różni, też czuje. Ludzie nie wybierają tego, że są chorzy. Warto poznać taką osobę. Najpierw trzeba poznać osobę a nie skreślać ją z powodu choroby. Nie mam uprzedzeń do takich osób. Miałam kontakt osobą niepełnosprawną więc to nie jest problem. Oto wypowiedź, która bardzo mnie ujęła: Każdy człowiek ma w sobie coś niesamowitego i zasługuje na kontakt z innymi, nie chce być samotny, osoba z autyzmem może wiele wnieść do naszego życia. Kobiety, które zaznaczyły odpowiedź raczej tak uargumentowały swoją decyzję tak: Nie przeszkadzają mi kontakty z osobą chorą, bo sama mogłabym znaleźć się w takiej sytuacji. Staralabym się jej pomóc. Nie dyskryminuje ludzi ze względu na chorobę. Jestem w stanie zaakceptować autyzm. To też człowiek. Nieważne czy osoba jest chora czy zdrowa. Każdy zasługuje na towarzystwo i akceptację. Chcę być podporą dla takiej osoby. Jest to normalna osoba, która potrzebuje miłości i potrafi ją odwzajemnić. Jestem tolerancyjna. Są takimi samymi ludźmi jak my. Z każdym można się zaprzyjaźnić. Jestem otwarta na świat. Każdy chce żyć normalnie. Nie mam żadnych uprzedzeń. Choroba nie przekreśla człowieka. Ja też mogłabym znaleźć się w takiej sytuacji. Choroba nie ma znaczenia liczy się człowiek. Nie przeszkadza mi to, że ktoś jest inny, to prawie normalni ludzie. Mimo choroby to ludzie mili i przyjaźni. Takie osoby nie mogą stać się wrogiem bo to prawie normalni ludzie. Tacy sami ludzie tylko inaczej odbierają świat. Teraz opiszę kilka wypowiedzi osób, które zadeklarowały, że raczej z osobą z autyzmem nie mogłyby się zakolegować: Jestem osobą nerwową i dogadanie się z taką osobą sprawiło by mi duże trudności. Nie umiałabym się porozumieć z taką osobą. Nie mielibyśmy wspólnych tematów i zainteresowań. Nie wiedziałabym jak mam się

zachować. Nie wiem co to autyzm. Tylko jedna osoba z grona żeńskiego zaznaczyła odpowiedź zdecydowanie nie. Tak opisała swój wybór: Boję się osób autystycznych.

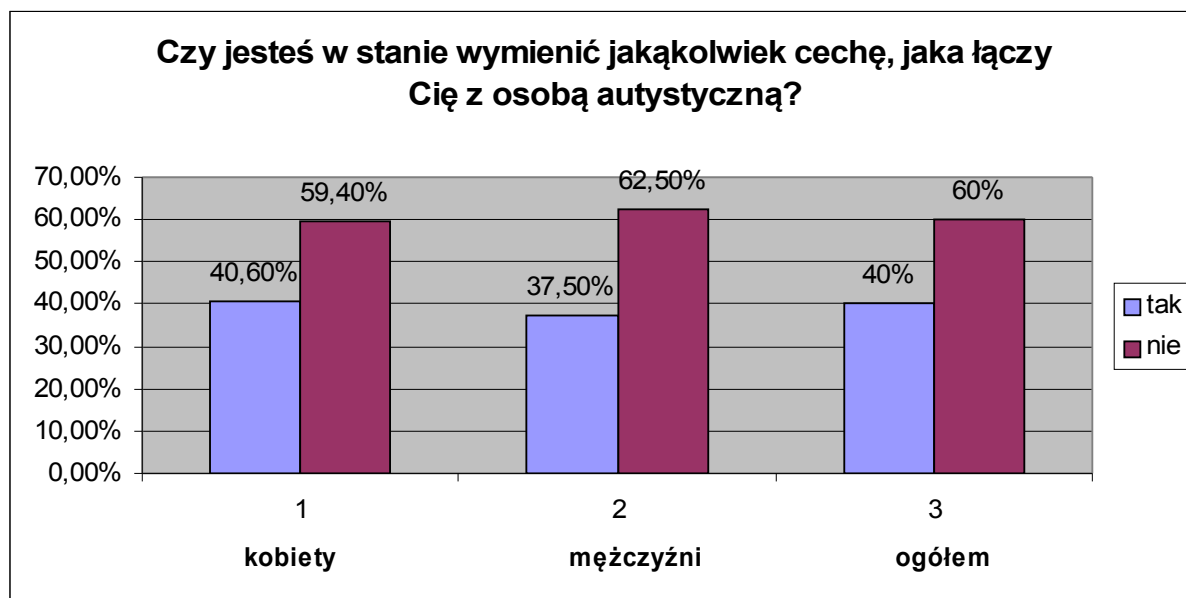
Chcę teraz krótko opisać jak wypowiadała się męska część ankietowanych. Chłopcy byli bardziej wstrzemięźliwi w swoich deklaracjach. Wiele wypowiedzi było podobnych do wypowiedzi badanych dziewcząt. Osoby, które zaznaczyły zdecydowanie tak m.in. tak to argumentowały: *Człowiek autystyczny to też człowiek. Są inteligentni. Aż 75% mężczyzn zaznaczyło, że raczej mogliby nawiązać z osobą autystyczną. Tak to tłumaczyli: Osoby z autyzmem też mają uczucia. To normalny człowiek. Jestem otwarty i chętnie pomagam. Nie wolno przekreślać nikogo. Każdy na to zasługuje. Odpowiedź raczej nie argumentowali w ten sposób: Nie akceptuje takich osób. Nawiązanie kontaktu byłoby trudne. Nie wiem co ta za osoba. Mam trudności z akceptacją takich osób. Nie wyobrażam sobie tego.* Widzimy, że chłopcy są bardziej dosadni w swoich wypowiedziach niż kobiety. Ciężko to ocenić. Ale zauważam, że badani mężczyźni wykazują mniejszą tolerancję niż respondentki. Znalazłam również dużo wypowiedzi –nie wiem. Ankietowani nie umieli uzasadnić swojego wyboru. Jeden ankietowany, który zaznaczył odpowiedź zdecydowanie nie napisał po prostu, że nie ma pojęcia jak ten wybór uzasadnić. A teraz przedstawię jak kształtowały się postawy naszych respondentów po przeprowadzonym projekcie:

Jak widać na wykresie stosunek do nawiązania kontaktu z osobą autystyczną po przeprowadzonym projekcie uległ małej zmianie. Respondentki zwiększyły swoje stanowisko w udzielaniu odpowiedzi zdecydowanie tak z 28% aż do 71%. Należy brać pod uwagę fakt, że w ankiecie ewaluacyjnej wzięło udział mniej osób. Analizując powyższy wykres zauważamy, że kobiety chętniej zdecydowały by się na kontakt z osobą autystyczną. U respondentów w sumie nie zauważam większych zmian. Teraz przytoczę kilka wypowiedzi argumentujące wybór ankietowanych, choć w większości powtarzały się wypowiedzi sprzed projektu: *Mógłby zmienić mój pogląd na świat oraz stać się swego rodzaju inspiracją. Taka osoba nie jest żadnym odmieńcem. Jest takim samym człowiekiem tylko potrzebuje więcej uwagi oraz pomocy. Teraz wiem jak mam się zachować w stosunku do takiej osoby. Często są bardziej przyjazne i ciekawe niż zdrowy człowiek. Są ludźmi tak jak my i czują tak jak my tylko czasem inaczej odbierają bodźce. Na pewno wiele bym się nauczyła od takiej osoby.* Jak zauważyłam bardzo dużo naszych respondentek deklaruje, że chciała by poznać taką osobę i co najważniejsze wykazuje chęć pomocy osobie

autystycznej. Można więc idąc dalej domyślać się, że nasz projekt dał duży efekt. Wiele kobiet zaznaczając odpowiedź raczej tak napisało, że obawia się takiego kontaktu. Nie wiedzą czy poradziłyby sobie, nie wiedzą czy starczyłoby im cierpliwości. Odpowiedzi ankietowanych, którzy zadeklarowali, że nie chcą takiego kontaktu argumentowali swój wybór podobnie jak w ankiecie przed projektem. Przytoczę kilka wypowiedzi: *Nie pomógłbym takiej osobie w niczym. Trudno byłoby mi dotrzeć do osoby autystycznej. Trzeba mieć cierpliwość, żeby zaprzyjaźnić się z taką osobą. Jestem bardzo nerwowa a osoba autystyczna mogłaby mnie za bardzo drażnić.*

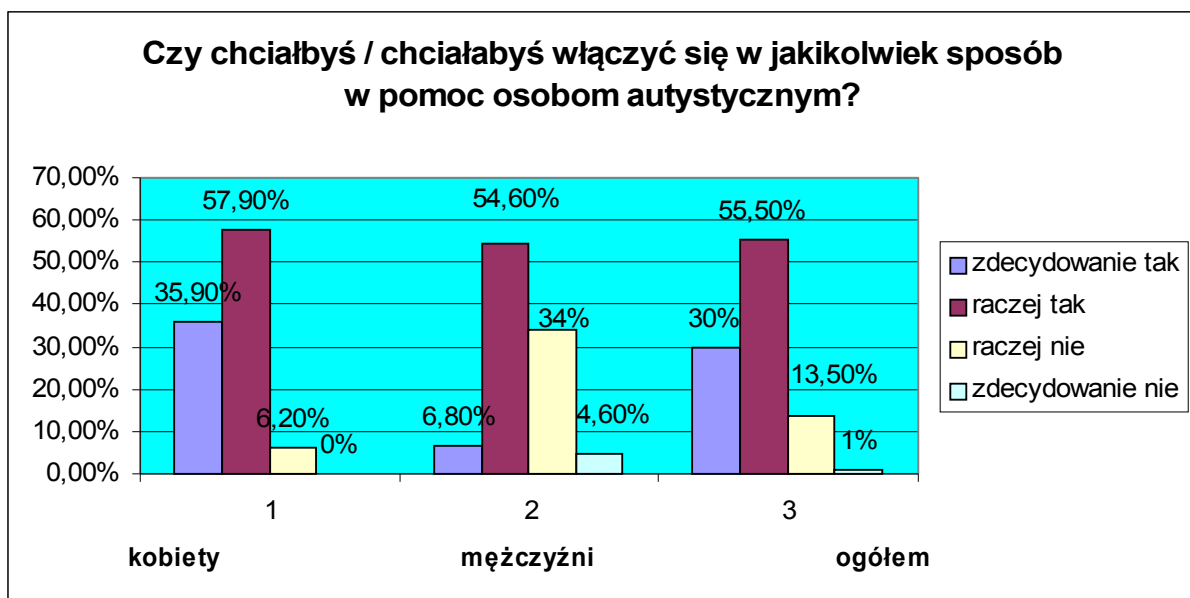
Przechodząc do następnego pytania pragnę zaznaczyć, że można je odebrać jako swego rodzaju prowokację. Towarzyszyła nam idea, że każdy ma coś z autysty. Ludzie, którzy dostrzegają niepowtarzalność człowieczeństwa są bardziej solidarni. Nie dzielą świata na my i oni.

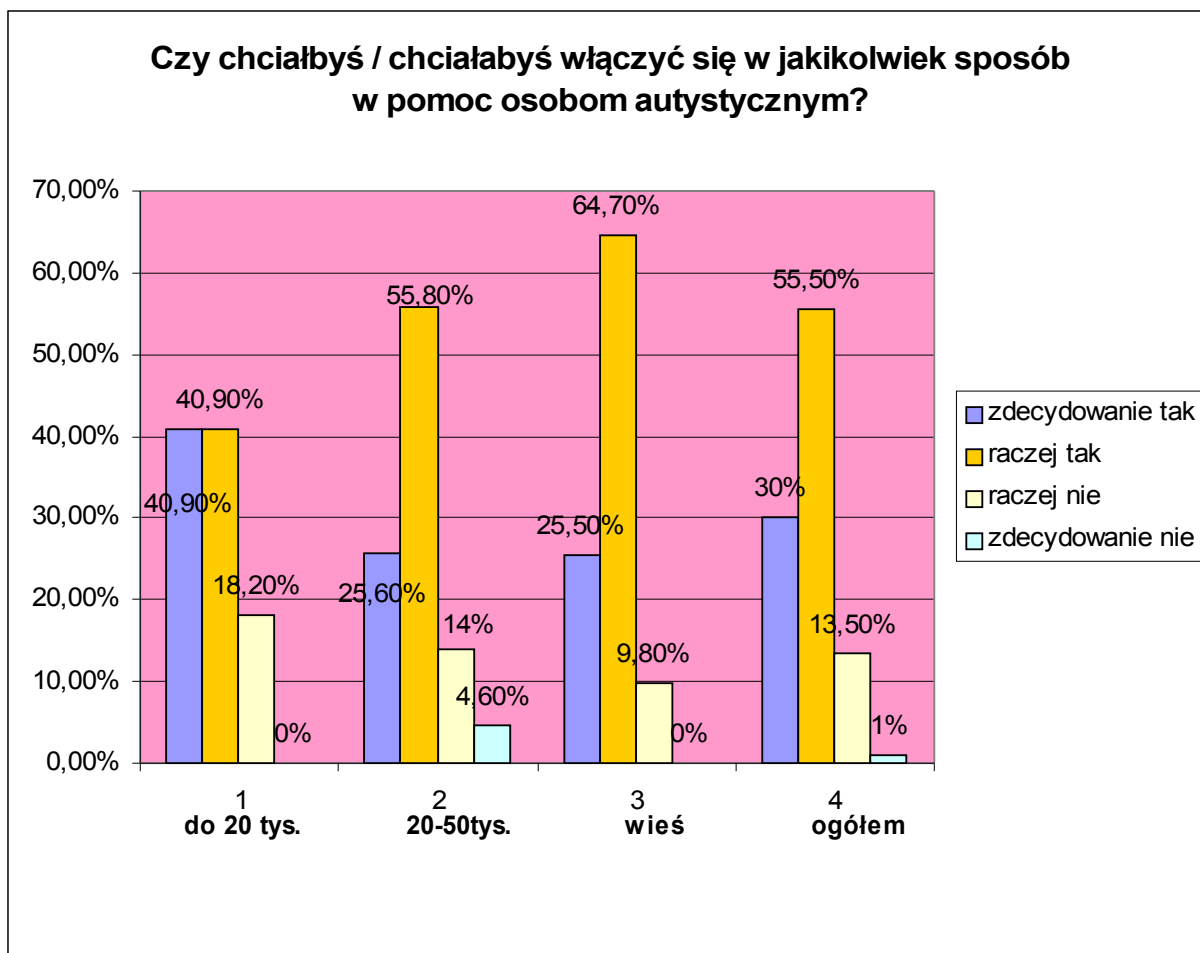
Jak widać z powyższego wykresu ponad połowa (60%) respondentów nie potrafiła wymienić co najmniej jednej cechy wspólnej z osobą autystyczną. Tylko 40% badanych napisała co najmniej jedną taką cechę wspólną : *Bezradność. Upartość. Jestem nadpobudliwa. Nie potrafię się skupić gdy wokół*

mnie jest hałas. Wspólne zainteresowania, hobby. Bezradność. Wyostrzenie jakiegoś zmysłu. Czasem mam swój świat. Nerwowość i wybuchowość. Duże emocje i nerwy. Potrzeba obecności drugiej osoby. Lubię czasem samotność. Wrażliwość. Ciekawość poznawania świata. Otacza nas ten sam świat, czyli oboje borykamy się z trudnościami losu. Perfekcjonizm. Jestem nadpobudliwy. Funkcjonowanie w społeczeństwie. Potrzeba miłości i kochania. Nie lubię zmian. Wystukiwanie rytmu.

Kolejne pytanie miało wzmocnić deklarację respondentów.

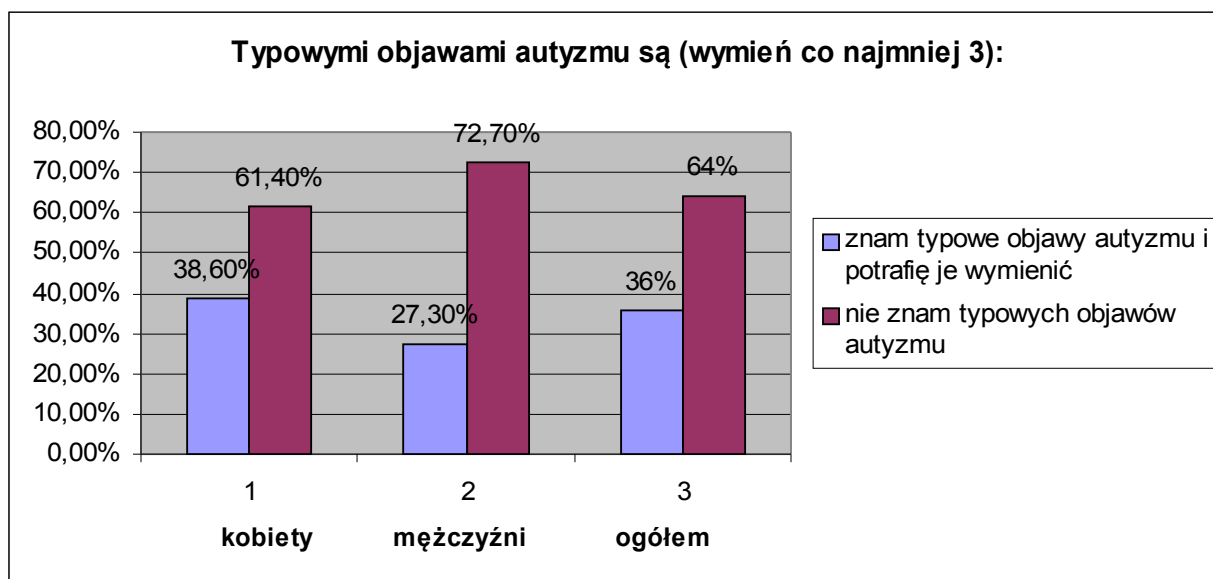
Aż 85,5% ankietowanych deklaruje chęć pomocy osobie autystycznej. 14,5% respondentów nie deklaruje udzielenia takiej pomocy. Jak widać z wykresu to kobiety są bardziej zainteresowane niesieniem pomocy osobom autystycznym. Chłopcy są zdystansowani do tego problemu (prawie 40% badanych nie jest zainteresowana udzielaniem pomocy). Za to kobiety są bardziej zdeklarowane (prawie 36% respondentek zaznaczyło odpowiedź zdecydowanie tak).

Jak widać z powyższego zestawienia nasi respondenci wyrazili dużą chęć pomocy osobom autystycznym. Jak można zauważyć mieszkańcy wsi deklarowali bardzo wysoki odsetek niesienia pomocy (łącznie wyszło ponad 90%). W mieście liczącym do 20 tys. mieszkańców można zauważyć, że zaznaczenie odpowiedzi zdecydowanie tak jest największe (prawie 41%). Zauważyłam również, że w mieście 20-50 tys. mieszkańców zanotowano największy odsetek osób, które zaznaczyły odpowiedź zdecydowanie nie (4,6%). W pozostałych miejscowościach nie znalazły się osoby tak bardzo zdeklarowane na odpowiedź zdecydowanie nie.

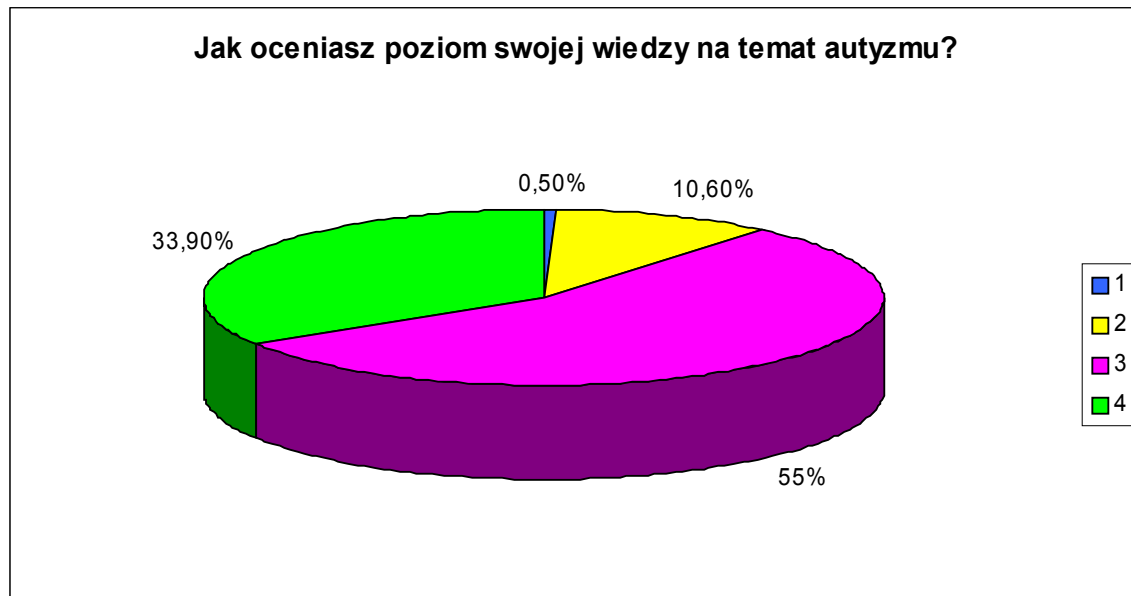
Naszemu stowarzyszeniu potrzebni są nowi wolontariusze, mam nadzieję, że znajdą się wśród badanej młodzieży.

Wiedza

Jak widać z powyższego wykresu aż 64% respondentów jeszcze przed projektem nie potrafi wymienić cech charakterystycznych autyzmu. Można zauważyć, że świadomość kobiet na temat tej choroby jest zdecydowanie większa (38,6%) niż mężczyzn (27,3%). To nie zmienia faktu, że młodzi ludzie powinni wiedzieć czym jest autyzm. 36% to stanowczo za mało. Te wyniki zasmucają. Widzę teraz jak bardzo potrzebne są takie projekty, które szerzą wiedzę o autyzmie. Należy tutaj zaznaczyć, że respondenci często wymieniali objawy nie związane z autyzmem. Teraz przytoczę objawy, które najczęściej wymieniała młodzież: *Zamykanie się w sobie. Te osoby mają swój własny świat. Dziwne zachowania. Zaburzenia mowy. Gadanie do siebie. Agresja. Niekontrolowane odruchy. Brak kontaktu z rzeczywistością. Często krzyczą. Mają szczególne zdolności. Kołysanie się. Nie wykazują chęci kontaktu z innymi ludźmi. Wrażliwość różnych zmysłów. Brak umiejętności porozumienia się. Zaburzenie relacji społecznych. Nie lubią zmian. Odczuwają dotyk, hałas*

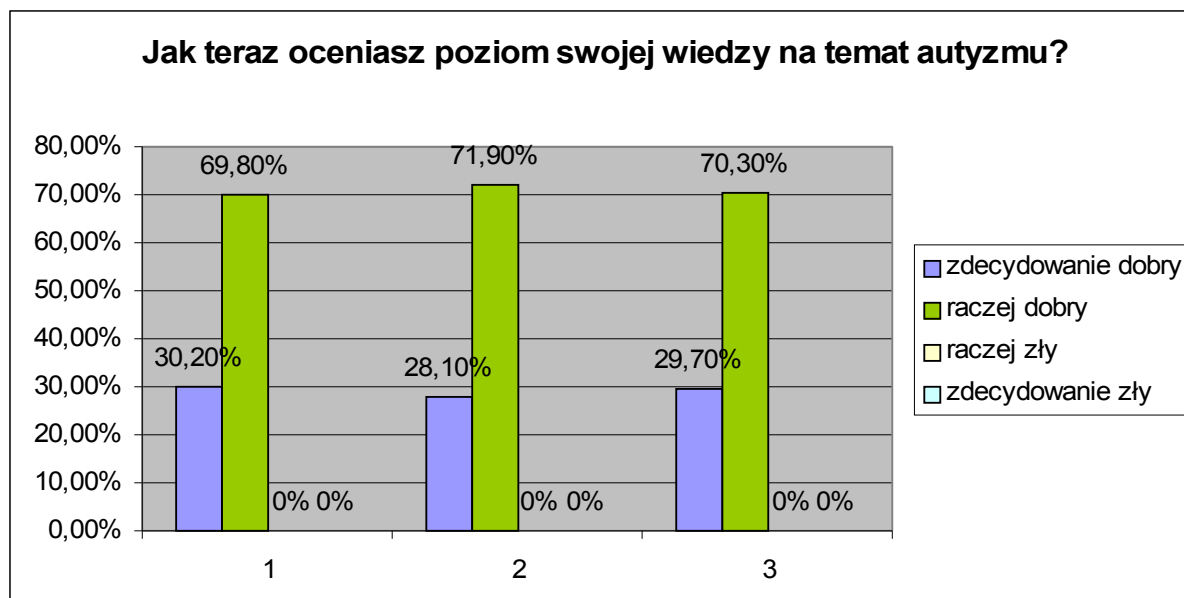
inaczej niż zdrowi. Zainteresowanie głównie jedną dziedziną. Nieakceptowane przez otoczenie zachowanie. Brak chęci do nawiązywania znajomości.

1-zdecydowanie dobry, 2-raczej dobry, 3-raczej zły, 4-zdecydowanie zły

Tym zadaniem chcieliśmy sprawdzić jaką wiedzę na temat autyzmu mają respondenci jeszcze przed projektem. Następnie sprawdzaliśmy efekty po projekcie. Aż 55% badanych ocenia swoją wiedzę jeszcze przed udziałem w warsztatach jako raczej złą. Prawie 34% respondentów ocenia poziom swojej wiedzy jako zdecydowanie zły. Natomiast tylko 10,6% ankietowanych uważa, że poziom ich wiedzy jest raczej dobry a zaledwie 1 osoba uważa, że zdecydowanie dobry. Jak widać z powyższych danych większość badanych nie posiada wiadomości o autyzmie. Jest to bardzo pesymistyczna wizja. Badaliśmy młodzież- tak więc zastanawia fakt jaką wiedzą dysponują ludzie dorośli? Skoro młodzież powinna nową wiedzę przyswajać bardzo szybko, powinna chłonać nowe informacje. Widzimy, że aż 89% posiada raczej złą albo zdecydowaną złą wiedzę na temat naszego zagadnienia. Powyższe dane utwierdzają tylko w tym, że takie projekty są bardzo potrzebne, że trzeba szerzyć wiedzę wśród

społeczeństwa. Być może wyniki badań są zaniżone ponieważ respondenci mogli nie zdawać sobie sprawy z tego jaką wiedzę posiadają.

1-kobiety, 2-mężczyźni, 3-ogółem

Po udziale respondentów w projekcie aż 100% ocenia swoją wiedzę na temat autyzmu jako: 29,7% jako zdecydowanie dobrą oraz 70,3% jako raczej dobrą. Obserwujemy, że po projekcie wiedza uczniów wzrosła z ok.11% do 100%.

Idąc dalej zadaliśmy kolejne pytanie:

Czy po zajęciach wiesz czym jest autyzm u jak się objawia?

	Kobiety		Mężczyźni		Ogółem	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
tak	96	100%	32	100%	128	100%
nie	0	0%	0	0%	0	0%

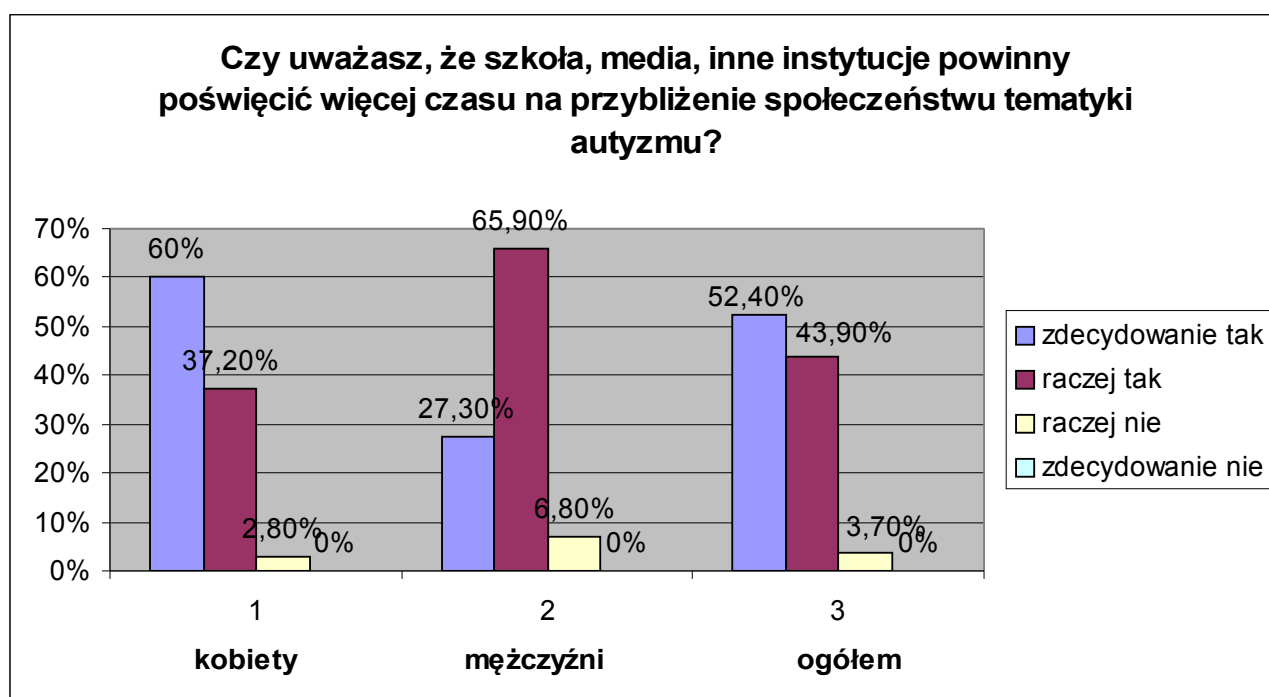
Po przeprowadzonym projekcie wszyscy badani twierdzili, że wiedzą czym jest autyzm i jak się objawia. Po przeprowadzeniu warsztatów, dyskusji można stwierdzić, że jest to bardzo dobra forma przekazywania wiedzy. Chodziło bardziej o to żeby doświadczyć autyzmu.

Nawlekanie przedmiotów na sznurek staje się nie lada wyczynem, gdy dłonie są niedowrażliwe dotykowo, a mózg niewłaściwie przetwarza bodźce wzrokowe. Na zdjęciu uczestniczki warsztatów w Krośnie Odrzańskim.

Dostęp do informacji

Współcześnie w naszym kraju mówi się o autyzmie niewiele. Moim zdaniem jest to wciąż temat, który budzi strach, który paraliżuje, jest to po prostu temat tabu. Kontakt z taką osobą budzi w ludziach zdrowych obawę.

Mężczyźni w swoich odpowiedziach byli bardziej wstrzemięźliwi od kobiet. 60% badanych kobiet zaznaczyło odpowiedź: zdecydowanie tak media powinny interesować się sprawami związanymi z autyzmem, natomiast tylko 27,3% mężczyzn zaznaczyło tą odpowiedź. Tylko 3,7% respondentów nie chciały by tematyka autyzmu była podejmowana w mediach. Sposób przekazywania wiedzy jest bardzo ważny. Może on albo zachęcić albo zniechęcić.

Dziś wielu ludzi kojarzy autystów jako kogoś wybitnego, genialnego. Tak jest w przypadku Zespołu Aspergera. Dobrym przykładem może tu być film „Rain

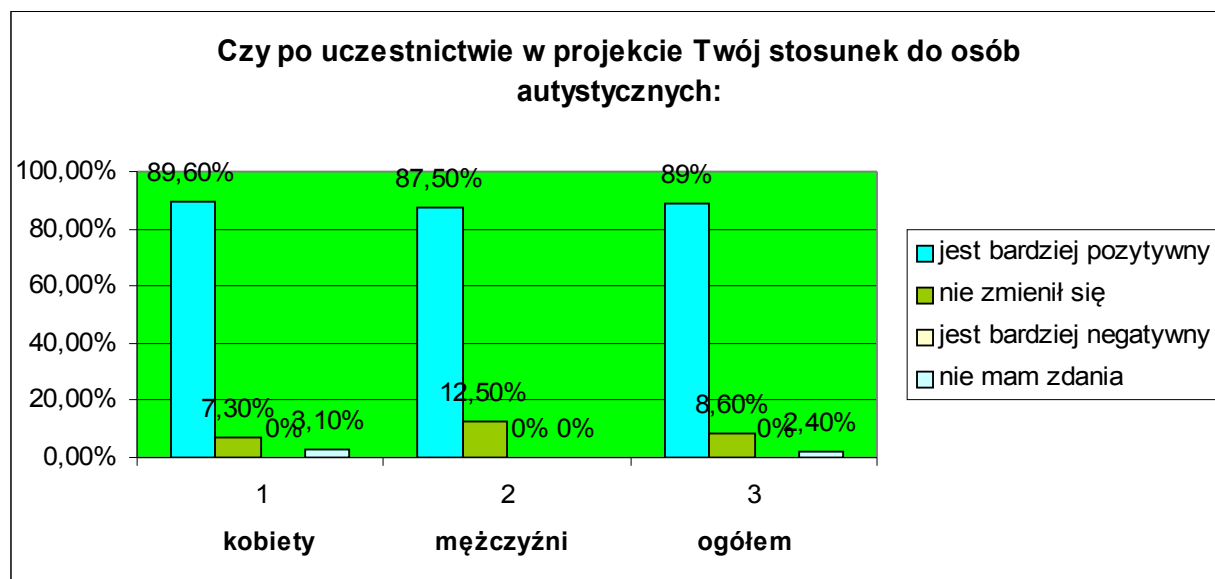
Man”.

Problem autyzmu można bardziej rozpowszechnić za pomocą Europejskiego Tygodnia Autyzmu, który odbywa się co roku na początku grudnia. Na naszym Uniwersytecie odbywały się już konferencje poświęcone tematyce autyzmu.

Uczniom liceum w Żarach trochę czasu zajęło, nim zdolali przekazać komunikat składający się z kilku wyrazów. Osoby z autyzmem w większości nie posługują się mową w celach komunikacji z innymi.

Ewaluacja projektu

Jak widać z powyższych danych stosunek do osób autystycznych, naszych respondentów po uczestnictwie w projekcie jest bardziej pozytywny (89%). Ten fakt cieszy mnie niezmiernie. To jest oczywiste, że takie projekty są bardzo potrzebne. To w ludziach młodych tkwi siła. To oni mogą nieść pomoc wszystkim potrzebującym. Mam nadzieję, że nasi ankietowani bardziej zainteresują się tematyką autyzmu i będą chcieli pomagać osobom dotkniętym tą chorobą. Jestem pełna wiary, że istnieją jeszcze ludzie wielkiego serca, którzy potrafią pomagać bezinteresownie.

Kolejne pytania w ankiecie ewaluacyjnej dotyczyły ogólnej oceny projektu:

- Prawie 94% badanej młodzieży uważa, że projekt przerósł lub spełnił ich oczekiwania.
- Prawie 76% respondentów uważa, że wiedza zdobyta podczas warsztatów oraz panelu dyskusyjnego będzie bardzo lub w dużym stopniu przydatna.

- Młodzież przygotowanie merytoryczne prowadzących oceniła w większości na 6 (63% badanych) oraz sposób prowadzenia zajęć również w większości na 6 (67% badanych).
- 96% respondentów zadeklarowało chęć uczestnictwa raz jeszcze w tego typu zajęciach.

Ogólna ocena projektu jest bardzo wysoka. Młodzież w większości oceniła projekt na 6 (68% badanych) oraz na 5 (29% badanych).

Poprosiliśmy badaną młodzież o napisanie kilku zdań od siebie, żeby opisała ona swoje przemyślenia, odczucia oraz ewentualne pytania po uczestnictwie w projekcie. Wypowiedzi licealistów były bardzo pozytywne i świadczą o dużym zainteresowaniu projektem. Teraz przytoczę kilka wypowiedzi: *Projekty tego typu są bardzo przydatne, powinno być ich więcej. Te warsztaty w znacznym stopniu przyczyniły się do wzrostu wiedzy na temat autyzmu, wiem już, że te osoby potrzebują drugiego człowieka, bardzo chciałabym zaangażować się w pomoc tym dzieciom. Projekt bardzo mi się podobał, dowiedziałam się bardzo dużo o tej chorobie, niektóre rzeczy bardzo mnie zaskoczyły. Jestem zadowolona, że uczestniczyłam w takich warsztatach, bo moja wiedza na ten temat była znikoma. Dowiedziałam się jak postępować podczas spotkania z osobą autystyczną. Na pewno przed wykładem osoba autystyczna przeraziłaby mnie natomiast teraz mam taką wiedzę, która tłumaczy dziwne zachowania takiej osoby. Dzięki tym zajęciom zrozumiałam jak trudno jest żyć takim osobom. Jestem bardzo zadowolona z udziału w takich warsztatach. Powinno być więcej spotkań z młodzieżą, to integruje klasę. Nie sądziłam, że autyzm jest taką chorobą, która wzbudzi we mnie takie uczucia. Nie mogę sobie tego wyobrazić jak człowiek może słyszeć własną krew. Tacy ludzie wzbudzają we mnie podziw i ogromny szacunek ale zarazem straszną obawę o nich. Powinno się więcej rozmawiać o tej chorobie. Zajęcia były bardzo interesujące i sprawiły, że zaczęłam dociekliwie szukać wiedzy na ten temat. Podziwiam terapeutów i ich cierpliwość oraz pasję z jaką podchodzą do*

problemów osób autystycznych. Dziękuję za wiedzę, którą „dostałam” podczas tych warsztatów. Chcę pomagać takim osobom. Chciałabym poznać osobę autystyczną, zobaczyć jej zachowanie. Takie zajęcia obalają stereotypy oraz sposób myślenia o osobach z autyzmem. Po zajęciach nie jestem już obojętny na takie osoby. Sądzę, że projekt ten jest bardzo potrzebny aby zmienić mentalność ludzi. Bardzo chciałabym być wolontariuszką dziecka chorego na autyzm. Po zajęciach darzę rodziny dzieci chorych oraz wolontariuszy wielkim szacunkiem. Projekt ten to nie tylko odpowiedź na nasze pytania ale też nauka o tej chorobie. Bardzo się cieszę, że Państwo daliście nam możliwość uczestniczenia. Chciałabym wiedzieć jeszcze więcej o autyzmie. Nie można być obojętnym wobec ludzi dotkniętych autyzmem. Te warsztaty to świetna i przyjemna zabawa, która wiele mnie nauczyła. Podobały mi się zajęcia na których mogłam poczuć się tak jak osoba z autyzmem. Myślę, że będę pogłębiać swoją wiedzę na temat autyzmu. Chciałabym w przyszłości pracować z takimi ludźmi, pomagać im. Projekt przybliżył mi problem osób chorych na autyzm oraz problemy z jakimi walczą rodziny takich osób. Dzięki uczestnictwie w projekcie dowiedziałam się, że dziecko dotknięte autyzmem wcale nie musi okazywać agresji wobec innych. Wiem, że są wśród nich także ludzie pogodni, kontaktowi, choć część z nich jest zamknięta w sobie. Dzięki projektowi zrozumiałam jak ważna jest współpraca oraz zrozumienie innych ludzi. Jestem ciekawa jak wygląda zwykły dzień takich osób a także jaka czeka ich przyszłość. Nie traktujecie ich jako osoby chore czy posiadające jakieś braki. Ci ludzie widzą świat prosto, czego brakuje nam zwykłym i zdrowym ludziom. Każdy człowiek jest równy wobec innej osoby. Podziwiam dzieci cierpiące na autyzm ponieważ toczą walkę z chorobą i nie poddają się. Cenię cierpliwość terapeutów oraz podziwiam rodziców. Wypowiedzi badanych często powtarzały się. Bardzo dużo respondentów jest zainteresowana wolontariatem oraz niesieniem pomocy osobom dotkniętym autyzmem. Młodzież jest zadowolona z projektu. Teraz pozwolę sobie przytoczyć ostatnią już wypowiedź: Ciężko jest określić swoje odczucia. To

trudna choroba i nieuleczalna. Jednak cieszy fakt iż jest wiele instytucji pomagającym rodzinom w których znajduje się dziecko z autyzmem. Takie warsztaty indywidualne lub grupowe, nieustanna praca może nie uleczy ale zniweluje w jakiś sposób chorobę. Na zajęciach wykonywaliśmy pewne ćwiczenie z rękawiczkami oraz z okularami. Było strasznie ciężko, z tej oto przyczyny nie powinnam być obojętna na taką chorobę. Wiem też, że cieszę się będąc taką jaką jestem, bo wiem, że inni mają naprawdę gorzej.

Podsumowanie

Wyniki badań przeprowadzonych w ramach projektu „Autystycznie uzdolnieni. Mamy historie!” dowiodły, że badana młodzież posiadała przed przeprowadzeniem projektu znikomą wiedzę na temat autyzmu. Rozpowszechnianie wiedzy na temat autyzmu jest sprawą bardzo ważną. Niepokoić może fakt, że nadal jest to sprawa zaniedbana. Autyzm jest chorobą diagnozowaną coraz częściej. Fakt ten sprawił, że powstało dużo instytucji, które pomagają dziecku oraz rodzinie radzić sobie z tą chorobą. Projekt Stowarzyszenia Pomocy Osobom Autystycznym „Dalej Razem” dowiódł, że zainteresowanie autyzmem oraz pomocą takim osobom istnieje wśród młodzieży. Trzeba tylko zrobić pewne kroki w kierunku promowania takiej pomocy. Projekt dowiódł, że nowoczesne metody przekazywania wiedzy zdają egzamin, potrafią w ciekawy sposób zainteresować młodych ludzi. Można zauważyć, że potencjał w formie wolontariatu tkwi w dziewczętach. To właśnie one częściej niż chłopcy deklarowały chęć niesienia pomocy osobom dotkniętym autyzmem. Z satysfakcją zauważamy, że poziom wiedzy uczestników zdecydowanie zwiększył się po udziale w projekcie. Projekt nasz służył przede wszystkim przełamaniu barier między osobami chorymi a zdrowymi, zatarciu granic, obaleniu stereotypów oraz zniszczeniu pojęcia „inni”. Wystąpili również rodzice osób autystycznych, którzy opowiadali jak na co dzień radzą sobie z chorobą dzieci. Należy mówić, mówić i jeszcze raz mówić o autyzmie. Nie można pozwolić aby takie osoby oraz ich rodziny były pozostawione same sobie bez żadnego wsparcia.

Więcej o projekcie na:

www.autyzm.zgora.pl/historie

Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym „Dalej Razem”

Zielona Góra 2008